Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul Central), judecător Neguriţa Veaceslav
Dosarul nr. 2a-74/24
(2-23145850-02-2a-09012024)

D E C I Z I E

18 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Lungu Artur, în interesul Plești Parascoviei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Plești Parascovia împotriva lui Plești Vasile cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și pentru fosta soție și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 22 noiembrie 2023, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Plești Parascovia împotriva lui Plești Vasile cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și pentru fosta soție și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 12 octombrie 2023 reclamanta Plești Parascovia s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Plești Vasile cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor comun și a fostului soț.
2. În motivarea acţiunii, a indicat că la 2 august 2019 a încheiat căsătoria cu pârâtul Plești Vasile, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă al Serviciului stare civilă Strășeni sub nr.106. Din căsătorie au un copil minor *****, născută la**********
3. Viața în comun cu pârâtul a eșuat din diferite motive, odată cu nașterea copilului relațiile lor au început să se înrăutățească, au intervenit neînțelegeri, fapt pentru care este inoportună menținerea relațiilor familiale.

4. Reclamanta a solicitat desfacerea căsătoriei dintre ea și pârâtul Plești Vasile, stabilirea după divorț a domiciliul copilului minor *****, născută la*****, cu mama, încasarea pensiei de întreținere de la pârâtul Plești Vasile în beneficiul copilului minor în mărime de 2500 lei/lunar.
5. La 9 noiembrie 2023, reprezentantul reclamantei Plești Parascovia, avocatul Artur Lungu, prin cerere a completat obiectul acțiunii cu pretențiile privind încasarea de la Plești Vasile în beneficiul Plești Parascovia a pensiei de întreținere a fostului soț ocupat cu îngrijirea copilului minor până la vârsta de 3 ani în mărime de 2500 lei și compensarea cheltuielilor judiciare sub formă de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Poziția instanței de fond:

6. Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 22 noiembrie 2023 s-a admis acțiunea parțial, s-a desfăcut căsătoria încheiată între Plești Vasile şi Plești Parascovia (anterior Miron) din 2 august 2019 înregistrată la Serviciul de stare civilă Strășeni, Republica Moldova sub nr. 106, precum și s-a încasat de la Plești Vasile taxa de stat pentru eliberarea certificatului de divorţ în cuantum de 200 (două sute) lei, iar Plești Parascovia s-a scutit de la plata taxei de stat în cauză.
7. Totodată, s-a determinat domiciliul copilului minor comun *****, născută la*****, cu mama – Plești Parascovia, s-a încasat de la Plești Vasile în beneficiul Plești Parascoviei pensia de întreținere a copilului minor comun: *****, născută la*****, în mărime de 2000 (două mii) lei/lunar începând cu 12 octombrie 2023 și până la atingerea majoratului de către copil, precum și s-a încasat de la Plești Vasile în beneficiul Plești Parascoviei pensia de întreținere a fostului soț ocupat cu îngrijirea copilului minor comun până la vârsta de 3 ani, în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei/lunar, începând cu 12 octombrie 2023 și până la 4 iulie 2025.
8. De asemenea, s-a încasat de la Plești Vasile în beneficiul Plești Parascoviei cheltuieli de judecată pentru asistență juridică în sumă de 3000 (trei mii) lei, cu respingerea în rest a pretenției ca nefondată.
9. La fel, s-a încasat de la Plești Vasile în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1260 lei de la care reclamanta a fost scutită la depunerea cererii de chemare în judecată pentru cerința încasării pensiei de întreținere.
10. Pentru a hotărî astfel, prima instanță, reținând că reclamanta nu dorește păstrarea familiei, de mai mult timp locuiește separat de soț, nu are nevoie de termen de împăcare şi insistă asupra desfacerii căsătoriei, fapt recunoscut de pârât, a conchis că conviețuirea în continuare a soților și păstrarea familiei sunt imposibile.
11. În continuare, instanța, reținând constatările Direcției asistență socială și a familiei Strășeni expuse în avizul nr. 1700 din 20 noiembrie 2023, precum și având în vedere interesele superioare ale copilului și vârsta acestuia, poziția pârâtului, a considerat oportun de a stabili domiciliul copilului minor ***** cu mama/reclamanta Plești Parascovia.
12. Cât privește cerința privind încasarea pensiei de întreținere, instanța, reținând că ambii părinți au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copiilor minori, a stabilit că pentru întreținerea unui copil, pârâtul ar urma să achite pensia de întreţinere în mărime aproximativă de 1150 lei, jumătate din minimul de existență stabilit de Biroul Național de Statistică, însă ținând cont de faptul că sumele date sunt insuficiente pentru asigurarea

necesităților unor copii minori, a dispus încasarea pensiei de întreținere în cuantum de 2000 lei pentru copil, având în vedere interesul superior al copilului de a avea un trai decent.

13. La fel, deoarece domiciliul copilului a fost stabilit cu reclamanta, aceasta nu se va putea angaja în câmpul muncii, fiind ocupată cu îngrijirea copilului comun până la vârsta de 3 ani, necesitând sprijin material, instanța a considerat oportun de a admite parțial cerința reclamantei privind încasarea pensiei de întreținere a fostului soț ocupat cu îngrijirea copilului minor comun până la vârsta de 3 ani, în mărime de 1500 lei/lunar, luând în calcul și posibilitățile financiare ale pârâtului cât și realitățile economie existente în Republica Moldova.
14. În partea ce ține de cheltuielile pentru asistență juridică, instanța a admite această cerință parțial din motiv că avocatul conform art. 96 Cod de procedură civilă, nu a prezentat instanței de judecată vreun act/notă privind descifrarea serviciilor care să demonstreze volumul de muncă și timpul utilizat pentru procesul dat conform principiului tarif/oră, litigiul în cauză nu este unul de o complexitate sporită, iar munca avocatului s-a rezumat la întocmirea cererii de chemare în judecată și participarea la o ședință judiciară.

Solicitarea apelantului:

15. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 22 noiembrie 2023, avocatul Lungu Artur, în interesul Pleșca Parascoviei, a declarat apel împotriva acesteia, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii, în partea încasării pensiei de întreținere a copilului în mărime de 2000 lei/lunar și a pensiei de întreținere a fostei soții în mărime de 1500 lei/lunar și a sumei de 3000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, cu adoptarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care să fie încasată din contul pârâtului pensia de întreținere a copilului minor în mărime de 2500 lei, a pensiei de întreținere a sa în mărime de 2500 lei, și compensarea integrală a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Argumentele părților:

16. În motivarea apelului, a menționat că instanța nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei şi, respectiv, circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente.
17. Cu privire la mărimea pensiei de întreținere pentru un copil minor, a indicat că aceasta trebuie să fie în echilibru cu mărimea a 1/4 din salariul mediu pe economie, salariu conform căruia se calculează şi restanţele la pensia de întreţinere, care în anul 2023 a constituit 11700 lei, iar în anul 2024 este prognozat să constituie suma de 13700 lei.
18. Astfel, din suma de 11700 lei ar constitui o valoare egală cu 2925 lei, iar din suma de 13700 lei - 3425 lei, pe când reclamanta a solicitat o sumă cu mult mai mică egală doar cu 2500 lei, care este reală şi necesară pentru a păstra confortul minim necesar întreținerii fiicei, reieşind din necesarul cheltuielilor suportate pentru copil şi pe care pârâtul o poate achita fără careva dificultăți.
19. Totodată, faptul că pârâtul realizează venituri şi dispune de mijloace băneşti o dovedeşte şi circumstanța că după separare şi-a procurat automobil, cu care circulă zi de zi şi de fiecare dată vine să vadă copilul.

20. A conchis că instanţa în mod greşit a reținut declaraţia pârâtului că are un venit mediu de 5000 lei lunar, care nu a fost probată nici într-un fel şi n-a luat în consideraţie declaraţiile reclamantei care a menţionat că în perioada când locuiau împreună el îi spunea că primeşte peste 10 mii de lei, invocând şi anumite calcule care dovedeau acest lucru.
21. Cât privește necesitatea majorării pensiei pentru întreţinerea reclamantei în calitate de fost soţ, care îngrijeşte copilul comun până la vârsta de 3 ani şi care la moment nu are un venit propriu, a remarcat că pârâtul este în stare să suporte mărimea solicitată a pensiei pentru întreţinerea fostului soţ în mărime de 2500 lei, reieşind şi din constatările făcute în timpul dezbaterilor avute în instanţa de fond, privind veniturile fostei lor familii şi a bugetului pe care îl cheltuiau în perioada căsătoriei şi conveţuirii la un loc.
22. Mai mult ca atât, suma de 2500 lei este mai mică decât minimul de existenţă pentru femeile apte de muncă ce locuiesc în sate, valabilă pentru anul 2023 conform informaţiei Biroului Naţional de Statistică, nu va constitui o povară financiară pentru fostul ei soţ, care în prezent realizează venituri şi mai mari, deoarece are de unde cheltui şi pentru combustibil în fiecare zi.
23. Respectiv, a indicat că este necesar de admis şi cea de-a treia cerinţă ce se conţine în apel, cea cu privire la cheltuielile de judecată pentru asistenţă juridică, cu aplicarea întocmai a prevederilor art. 96 al Codului de procedură civilă, ţinând cont că în calitate de avocat şi reprezentant al reclamantei, în afară de faptul că a participat la şedinţa judiciară şi a prezentat poziţia reclamantei în proces, a consultat-o pe ultima privind obiectul litigiului, i-a explicat ce drepturi şi obligaţiuni are într-un proces judiciar, a studiat actele prezentate, a pregătit cererea de chemare în judecată, a autentificat copiile tuturor înscrisurilor anexate la acţiune, a studiat hotărârea pronunţată pe caz, a autentificat copiile tuturor înscrisurilor ce vor fi anexate la apel şi respectiv depunerea cererii de apel.
24. Prin referință, avocatul Purcel Sergiu, în interesul intimatului Pleșca Vasile, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărîrii instanței de fond, reiterând că nu are un venit atît de mare după cum invocă apelanta, deoarece el locuiește în sat, salariile fiind foarte mici.
25. A menționat că pârâtul nu are un loc de muncă stabil, câștigă lunar în jur de 5000 lei, sumă suficientă pentru a locui în sat, nu deține în proprietate nici un automobil, nefiind prezentate careva probe în acest sens, precum și nu a fost probat faptul că acesta ar avea un venit lunar de 10000 lei.
26. În ședința judiciară în instanța de apel, avocatul Lungu Artur, în interesul Pleșca Parascoviei, a susținut cererea de apel precum a fost formulată și a solicitat admiterea acesteia.
27. În ședința judiciară în instanța de apel, avocatul Purcel Sergiu, în interesul lui Pleșca Vasile, a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și menținerea hotărârii primei instanțe.
28. În ședința judiciară în instanța de apel, reprezentantul Direcției Generale Asistență Socială Strășeni, fiind legal citat despre locul, data și ora ședinței, prin cerere a susținut poziția expusă în instanța de fond și a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de apel:

29. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră că apelul declarat urmează a fi admis, din următoarele motive.
30. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *,,instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".*
31. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă *,,instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe".*
32. În baza art. 386 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă *„hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin".*
33. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale*".
34. Potrivit art. 121 Cod de procedură civilă *,,instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului"*, iar în temeiul art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante".*
35. Conform art. 130 Cod de procedură civilă *,,instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".*
36. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
37. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea

motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

38. Colegiul notează că dezacordul apelantei cu hotărârea atacată se reduce la mărimea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și a sa, în calitate de fostă soție care îngrijește copilul comun pînă la vîrsta de 3 ani, precum și a cheltuielilor de judecare a cauzei.
39. Probatoriul administrat în speță atestă că Plești Parascovia și Plești Vasile sunt părinții copilului minor *****, născută la**********
40. După separarea părinților, copilul minor ***** a continuat să locuiască cu mama Plești Parascovia, avînd condiții bune de trai.
41. Totodată, pârâtul/intimat Plești Vasile nu este angajat în cîmpul muncii oficial, declarând venituri în mărime de 5000 lei/lunar.
42. Colegiul reține că conform art. 58 alin. (1) Codul familiei *„părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat”.*
43. Tot aceste dispoziții se conțin și în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, care prevede că *„ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rînd de interesele acestuia”.*
44. În condiţiile art. 74 din Codul familiei *„părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale”.*
45. Conform art. 75 alin. (1) și (2) Codul familiei *„pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante”.*
46. În conformitate cu prevederile art. 76 din Codul familiei *„în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului”.*
47. Conform art. 82 alin. (1), (2) lit. c) Codul familiei *„soţii îşi datorează întreţinerea materială reciprocă. (2) În cazul refuzului de a acorda întreţinere şi dacă între soţi nu*

există un contract privind plata pensiei de întreţinere, dreptul de a porni o acţiune în instanţa judecătorească privind încasarea acesteia de la celălalt soţ îl au soţul care îngrijeşte copilul comun timp de 3 ani după naşterea acestuia.

48. Alin. (3) a aceluiași articol stabilește că *,,pensia de întreţinere se plăteşte persoanelor enumerate la alin.(2) numai în cazul cînd acestea nu au un venit propriu suficient, iar soţul care datorează întreţinere are posibilitatea de a o plăti".*
49. În acord cu art. 83 lit. b) Codul familiei *,,dreptul de a pretinde întreţinere de la fostul soţ pe cale judecătorească îl are fostul soţ, care necesită sprijin material, ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după naşterea acestuia."*
50. Potrivit art. 84 Codul familiei *„cuantumul pensiei de întreţinere încasate de la un soţ (fost soţ) în favoarea celuilalt soţ se stabileşte de către instanţa judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar. La stabilirea sumei pensiei de întreţinere, se ţine cont de situaţia materială şi familială a soţilor (foştilor soţi), de alte circumstanţe importante".*
51. În continuare, Colegiul va puncta momentele decisive în soluţia sa privind modificarea hotărârii primei instanţe în partea cuantumului pensiei de întreţinere pentru copilul minor în sensul majorării acestuia, în situaţia în care circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin de prima instanță.
52. Astfel, se impune a menționa că starea materială a părintelui sau opinia sa față de cuantumul pensiei de întreținere, pe care urmează să o achite, nu este un factor esențial și primordial, deoarece acesta în orice circumstanțe este obligat să asigure întreținerea copilului, necesară pentru o dezvoltare normală a acestuia.
53. La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, în orice caz, instanța ține cont în primul rând de dreptul copilului de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum și de interesele acestuia.
54. În acest sens, conform art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.
55. Art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului.
56. La caz, este de menționat că normele de drept național și internațional stabilesc că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Deoarece, oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

57. Din dispozițiile legale citate supra, rezultă cert că ambii părinți, în egală măsură, au obligaţia de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului său minor.
58. Totodată, reieșind din prevederile legale enunțate, se reține că Codul familiei permite stabilirea pensiei de întreținere în sumă bănească fixă atunci când părintele care datorează întreținere are venituri neregulate sau când încasarea pensiei de întreținere sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri lezează substanțial interesele uneia dintre părți.
59. La încasarea pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă, urmează să se țină cont de starea materială și familială a părţilor şi de alte circumstanţe importante. Starea materială reprezintă situaţia social-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex. capacitatea de muncă, studiile etc). Starea familială definește conjunctura şi relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie, cum ar fi numărul copiilor şi persoanelor aflate la întreținere. Sintagma „alte circumstanţe importante” extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă, care, se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanţei de judecată din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condiţiile reliefate supra (ex. chestiuni de ordin medical).
60. Prin prisma normelor pre-citate, Colegiul judiciar consideră că cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu art. 76 alin. (1) Codul familiei, se determină de instanţa judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părţilor şi păstrându-se, pe cât este posibil, nivelul de un trai decent al copiilor.
61. În mod distinct, Colegiul pune în evidență și faptul că suma pensiei de întreţinere a copilului minor trebuie să fie reală şi necesară, totodată însă să nu fie în detrimentul celuilalt părinte.
62. La acest capitol, Colegiul remarcă că, deși potrivit datelor Biroului Național de Statistică minimul de existență pentru anul 2023, în sate, a copiilor pentru vîrsta de 1-6 ani a constituit 2279,60 lei, cuantumul stabilit de Biroul Național de Statistică este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.
63. În această ordine de idei, Colegiul civil ține să menționeze că părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.
64. În situația din speță pârâtul/intimat Pleșca Vasile dispune de capacitate de muncă, iar copilul minor *****, născută la*****, este în plină etapă de creștere și educație. Respectiv, cheltuielile aferente (alimente, îmbrăcăminte, servicii medicale și extracurriculare) au o tendință constantă de creștere.
65. Instanța de apel reține că suma de 2000 lei stabilită de prima instanță drept pensie lunară de întreținere este una rezonabilă, însă, luând în considerație că pensia de întreținere se determină ținând cont de mijloacele materiale ale ambilor părinți, dar și de necesitățile copilului, acestea din urmă crescând odată cu vârsta, dezvoltarea și integrarea socială,

consideră întemeiată majorarea pensiei de întreținere la suma de 2500 lei lunar, în scopul asigurării unui standard adecvat de viață pentru copil.

66. În plus, majorarea contribuției la suma de 2500 lei lunar este proporțională cu interesele superioare ale copilului și cu principiul egalității părinților în fața obligațiilor parentale, or, părintele în grija căruia a fost lăsat copilul minor, pe lângă investiția financiară, mai investește timp, energie, îi acordă grijă și suport zilnic copilului.
67. Dat fiind că părintele are îndatorirea să contribuie la întreținerea copilului său, pârâtul are obligația să desfășoare activitatea de muncă întru a asigura copilului un nivel de trai adecvat și suficient pentru dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială, or faptul că acesta locuiește în sat, unde salariile sunt mici, nu constituie o scuză a părintelui de a nu asigura un nivel de trai decent copilului său.
68. În continuare, Colegiul reține că obligaţia de întreţinere este îndatorirea legală a unei persoane de a asigura altei persoane mijloacele necesare traiului, educării şi pregătirii profesionale. Fundamentul obligaţiei de întreţinere constă în îndatorirea de sprijin moral şi material a persoanei aflate în raporturi de rudenie, de căsătorie şi alte raporturi asimilate celor de rudenie. Obligaţia legală de întreţinere are ca obiect prestarea efectivă a întreţinerii în beneficiul persoanei întreţinute, îndeplinirea acestei obligaţii trebuind să se facă în măsura, cu mijloacele şi prin modalităţile impuse sau permise de starea concretă de nevoie a creditorului, precum şi în funcţie de posibilităţile materiale ale debitorului.
69. La acest capitol, Colegiul remarcă că pensia de întreţinere se încasează în beneficiul fostului soţ numai în cazul cînd acesta nu are un venit propriu suficient, iar soţul care datorează întreţinere are posibilitatea de a o plăti.
70. În speță, Colegiul civil menționează că Plește Parascovia se află în concediu pentru îngrijirea copilului până la 4 iulie 2025.
71. Totodată, Plește Parascovia susține că Plește Vasile are posibilitatea de a plăti pensie de întreținere în mărime de 2500 lei, invocând în acest sens procurarea și întreținerea de către fostul soț a unui automobil.
72. Colegiul civil reține că pentru a se putea majora cuantumul pensiei de întreținere, este esențial să se probeze nu doar nevoia apelantei, ci și capacitatea efectivă a intimatului de a suporta contribuția financiară sporită solicitată.
73. În cauza de față, apelanta nu a administrat probe care să reflecte posibilitățile materiale reale ale intimatului, posibilitatea financiară a fostului soț rămânând la nivelul unei simple afirmații.
74. În acest sens, Colegiul civil menționează că instanța trebuie să investigheze în mod obiectiv situația materială și, în acest scop, trebuie să dispună de acte pentru identificarea tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei, circumstanțe ce nu se atestă la caz, or, prin prisma raționamentului instituit la art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, simpla invocare de către Plește Parascovia a faptului dat, nu poate servi drept temei de admitere a argumentelor sale.
75. Prin urmare, Colegiul civil, consideră că instanța de fond temeinic și legal a încasat pensia de întreținere a soțului ce îngrijește copilul comun timp de 3 ani după nașterea acestuia, în sumă de 1500,00 lei lunar, acest cuantum fiind unul rezonabil, iar apelanta nu a invocat nici un argument, ce ar răsturna concluzia instanței judecătorești.

76. În conformitate cu art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă *,,cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune, dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată”.*
77. Potrivit art. 87 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă *,,valoarea acțiunii se determină din suma totală a obligațiilor de plată pe un an - în acțiunile pentru plata pensiei de întreținere”.*
78. În temeiul acestor prevederi, instanța de apel, luând în considerație că ajuns la concluzia de a majora cuantumul pensiei de întreținere, consideră necesar de a încasa de la Pleșca Vasile în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 289,96 lei.
79. Cât privește compensarea cheltuielilor de asistență juridică, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă *„instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părţii care a avut câştig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului”.*
80. Potrivit art. 82 Cod de procedură civilă *,,cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei”,* iar conform art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă *„din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică”.*
81. În acord cu art. 96 alin. (1)-(1^1) Cod de procedură civilă *,,instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat”.*
82. În același timp, potrivit art. 60 alin. (1) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură *,,avocatul acordă asistenţă juridică clientului în baza contractului de asistenţă juridică, încheiat în formă scrisă”.*
83. Conform art. 63 alin. (1), (2) și (4) din Legea cu privire la avocatură *,,munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice. Mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanța de judecată. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă”.*
84. Așadar, raportând normele legale menționate supra la cele constatate, Colegiul subliniază că cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului.
85. Necesitatea cheltuielilor indică timpul rezonabil necesar pentru a reprezenta reclamantul, probat prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).
86. Totodată, caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că în raport cu natura activităţii efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existenţa litigiului sau şi reputaţia celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate. Astfel, pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o

apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştințe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

87. În speță, reclamanta a pretins suma de 5000 lei pentru cheltuieli de asistență juridică, prezentând doar un bon de plată Seria EZ nr.186935 din 19 septembrie 2023, la suma de 5000 lei.
88. Aşadar, instanța de apel opinează că soluția instanței de fond în privința admiterii parțiale a pretenției privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică este întemeiată, or, fără a contesta de principiu suportarea cheltuielilor de asistentă juridică de către apelanta Pleşca Parascovia, consideră că urmează a fi compensate cheltuielile de asistență juridică necesare și rezonabile care, în situația din speță puteau fi dovedite nu numai prin bonul de plată, ci și prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora.
89. Totodată, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, Colegiul ia în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție în prezenta cauză, timpul şi munca depusă, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, precum și că aceasta este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate.
90. Mai mult, categoria cauzei, raportată la practica judiciară, denotă gradul mare de admisibilitate, astfel că efortul unui avocat ce practică în cauze omogene nu este unul substanțial și complex.
91. Prin urmare, sub aspectul rezonabilității cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul conchide că prima instanță corect a micșorat cuantumul acestora până la suma de 3000,00 lei.
92. În acest sens, Colegiul menționează că prin compensarea parțială a costului asistenței juridice acordate reclamantului de avocat, din contul părții pârâte, instanța nu modifică onorariu plătit de reclamant reprezentantului său conform contractului de asistența juridică încheiat, ci dispune compensarea reclamantului din contul pârâtului doar costul asistenței juridice strict necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime în coraport cu complexitatea cazului. În cazul în care reclamantul conform condițiilor contractuale stabilite cu reprezentantul său, a achitat ultimului costuri mai mari a asistenței juridice, decât cel care a fost compensat acestuia din contul pârâtului, atunci această este dreptul reclamantului și este realizarea condițiilor contractului de asistența juridică încheiat cu avocatul respectiv.
93. Aici, se subliniază dreptul instanței de a aprecia din oficiu nu doar necesitatea cheltuielilor suportate, dar și cuantumul real al acestora sub sancțiunea de reducere a

cheltuielilor pretinse. Partea adversă, care deși este vinovată de declanșarea procesului judiciar, trebuie să suporte doar cheltuielile făcute justificat de către partea câștigătoare.

94. În final, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererea de apel declarată de avocatul Lungu Artur, în interesul Pleșca Parascoviei și de a modifica hotărârea instanței de fond în partea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, cu încasarea cuantumului cheltuielilor de judecată.
95. În conformitate cu art. 385 lit. b), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de avocatul Lungu Artur, în interesul Pleșca Parascoviei.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 22 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pleșca Parascovia împotriva lui Pleșca Vasile cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și pentru fosta soție și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea cuantumului pensiei de întreținere încasate în beneficiul Pleșca Parascoviei, în sensul majorării cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor până la suma de 2500 (două mii cinci sute),00 lei lunar, în rest hotărârea se menține fără modificări.

Se încasează de la Pleșca Vasile în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 289(două sute optzeci și nouă),96 lei.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Ala Malîi

Roman Pascari